

УИЛЯМ САРОЯН
НЕЩО КАТО НОЖ, НЕЩО
КАТО ЦВЕТЕ, ИЗОБЩО КАТО
НИЩО НА СВЕТА

Превод от английски: Нели Константинова, 1971

chitanka.info

— Трябва да дойде всеки момент — каза Макс. — Честна дума. Ще дойде.

Дребният на масата кимна в отговор, а Макс си помисли, забърсвайки бара: „За какво му е притрябвал човек като Пит?“

В бара влезе жена с приятна външност и си поръча уиски със сода. Докато приготвяваше напитката, Макс продължи да говори на дребния.

— Не ми е работа — рече той, — но за какво ви трябва Пит?

— Моля? — попита жената.

— О, извинете, мадам — каза Макс. — Говорех на оня дребния приятел на отсрещната маса. („Дребният приятел на масата — повтори Макс наум. — Ама че приказки, дявол да го вземе!“)

— Той ми е приятел — каза дамата.

— Не, не — прекъсна я Макс. — Говорех на онзи дребния джентълмен ей там. (Дребният джентълмен? Стига с тая дума „дребен“.)

— Добре, и тъй да е — каза дамата. — Той е мой приятел.

— Кой?

— Пит — отвърна тя.

Дребният стана от масата и се приближи до бара. Огледа жената и се поусмихна.

(Това пък какво значи? — помисли Макс.)

— Аз съм му баща — рече дребният.

Жената се обърна и го погледна отвисоко. На Макс му се стори, че хич не го и забелязва.

— Вие сте му *баща*? — попита тя.

— Да — потвърди дребният. — На Пит Морган.

— Етел Бийд — представи се жената. Тъй произнесе фамилното си име, сякаш едното „и“ бе в повече, на всичко отгоре усети и лош дъх — така го възприе Макс. Всъщност не че тя миришеше, но той си знаеше какво има предвид.

— А аз се казвам Хенри — рече дребният.

— Приятно ми е — отвърна жената.

— И на мен — продължи дребният. — Минах насам тази вечер да видя Пит. Вече две седмици не се е прибирал у дома.

Макс не можеше да проумее какво става.

Пит се отбиваше тук всяка нощ, понякога между полунощ и два, но винаги сам. А тази вечер малко след десет се появява баща му, пък след единайсет идва и някаква жена, достатъчно възрастна да му бъде майка.

— Вашият син е интересно момче — рече жената.

— Знам го, откак се е родил — каза дребният. — И мога да си представя колко е очарователен за хора, които не го познават.

— Заинтересува ме със своята амбиция.

— Много мило от ваша страна. Коя амбиция? — попита дребният.

— Разбрах, че искал да става актьор — отвърна тя.

— Амбиции има, колкото щеш — рече дребният. — Нещо обикновено за преждевременно развитите момчета.

— Каза ми, че е на двасет и една — заяви жената.

— Няма още и седемнайсет — отговори дребният.

— Един момент — намеси се Макс. — Нямал и седемнайсет ли? Че той вече две седмици идва тук всяка нощ. А на малолетни алкохол не бива да сервирам. Забранено е. Мислех го за двасет и две-три годишен.

— Не — рече бащата, — и седемнайсет няма.

Дребният очакваше жената да си тръгне, за да си поговори насаме с Пит, но тя явно нямаше намерение да става.

— И седемнайсет няма — повтори той.

— Чух — рече жената.

— Пит е от момчетата, които искат много — продължи дребният.
— Пари давате ли му?

Тя не се смути от този въпрос, както очакваше Макс.

— Да, давала съм му — отвърна.

— И сте омъжена?

— Моля — рече жената.

— Добре де, иначе казано, имате деца, нали?

— Да, имам момиче на деветнайсет години — отвърна тя — и друго на седем. Още едно уиски със сода.

Макс й наля нова чаша. Дребният не пиеше.

— Сигурно съпругът ви е богат? — рече той.

— Богата съм аз — отвърна жената. — Всичките ми съпрузи бяха... бедни.

— И искате да осиновите Пит? — предположи дребният.

— Моля! — рече жената с променен тон. Сега вече тя се сконфузи. (Туй то! Ами сега? — помисли Макс — Майка му стара, адски чаровен хлапак е тоя Пит.)

— Искам само да ви предупредя — рече дребният, — че синът ми ще ви докара нещастие. Разберете, на него не ще можете нищо да направите! Според мен той е способен на всичко. Би могъл да направи нещо велико или нещо много странно. Би могъл да убие, без да почувства ни най-малко угризение. Положително не го познавате така добре, както аз. Искам да си поживее сега, пък скоро сам ще разбере с какво да се захване. Той е неспокоен, бързо се отегчава и дълбоко в себе си е неудовлетворен. От него всичко може да се очаква.

— Страхувам се, че не ви разбирам — рече жената.

— Много обичам Пит — каза дребният. — Може би, защото не прилича нито на мен, нито на майка си, нито на братята и сестрите си. Всички го обичаме, но най-много аз. Да ви кажа, Пит малко се стеснява от мен. Но затуй пък май му допадам повече от всеки друг на света. Сигурно нямате намерение да се омъжите за него?

(Може и по-тихо да говори! — помисли Макс. — Какви ли не типове срещаш в един малък бар!)

— Вдругиден ще сключим брак — заяви жената.

— Аха — кимна дребният.

— Много се обичаме — каза тя. Беше дълбоко засегната. Дори Макс усети. Според него, ако толкова ѝ е дотрябвало да се омъжва, по-добре да избере някого според годините си, като самия него например.

(Хм, един от тези двамата трябва веднага да се изпари — внезапно си помисли Макс. — Хлапакът ще дойде всеки миг.)

— Трябва вече да дойде — намеси се той и взе да бърше бара, та намека му да не изглежда толкова явен или какъвто и да било там.

— Да, знам — рече дребният. После се обърна към жената: — Винаги съм насърчавал Пит да прави каквото намери за добре. Ще се правя, че нищо не съм знаел и като мине всичко, ще убедя и майка му да не ви се бърка.

— Много сте любезен — каза жената. Бе ядосана, и, както се стори на Макс, малко засрамена.

— Мисля за Пит — рече дребният.

Стана и излезе, без повече да продума. В другия край на бара Макс се зае да бърше една чаша.

— Дайте ми още едно уиски със сода — каза жената.

Такава огорчена и сконфузена, тя внезапно му се стори грозна. Отначало изглеждаше почти красива или поне привлекателна, а сега, като я погледна, изведнъж му се видя направо ужасна. Макс постави чашата пред нея, отиде до грамофона и пусна жетон.

Щом плочата свърши, пусна нова. Момчето щеше да дойде всеки момент. Той попоглеждаше към вратата и се чувстваше неловко. Жената се мъчеше да не се обръща, Макс продължаваше да пуска жетони и да поглежда към входа.

В два часа рече:

— Време е да затварям, мадам.

Жената плати деветте уискита със сода и тръгна. На прага поспря и се върна към бара.

(„Е, добре, мадам — каза си Макс. — Не съм на седемнайсет, но все още ме бива. Пък и четирийсет и осем не са толкова много. Да поговорим по въпроса, а? Ако толкова държите да се омъжите, вземете си някого на своята възраст. Омъжете се за мен.“)

Макс се наведе през бара към жената. Тя мачкаше в ръка една банкнота и взимайки си довиждане, я остави в ръката му. После се обърна и си тръгна. На вратата отново спря. (А Макс си каза; „Елате, мадам. Струва си да обмислим това. Вие сте запазена, аз съм на възраст и при това съм дискретен.“) Жената отново се приближи.

— Много се обичаме — каза тя. („По-скоро ние с вас се обичаме — помисли си Макс. — Мадам, вие и не подозирате колко влюбени сме един в друг. Кажете само една дума.“)

— Мадам — почна Макс. Чувстваше се глупаво. В очакване жената го доближи още повече.

— Да?

— Съжалявам — продължи Макс. — Тази вечер не дойде. За пръв път от две седмици.

— Няма значение — рече тя.

— Да ви потърся ли такси?

— Колата ми е отвън.

— С удоволствие бих ви закарал до в къщи — предложи Макс.
— Искам да кажа...

— Шофьорът ми е в колата — отвърна тя.

И излезе, преди Макс да заобиколи бара и да отвори вратата пред нея. Отиде да заключи и през това време видя как шофьорът отваря вратата на автомобила, помага на жената да влезе и потегля.

Макс постоя две-три минути до вратата. („А с мен какво става?“ — помисли си той.) Върна се на бара и разтреби всичко. Облече си палтото, но после си наля една чаша и замислено отпи.

На вратата някой потропа, но Макс и не помисли да извика, че е вече затворено.

Почука се пак и той чу гласа на Пит.

— Хей, Макс! Пусни ме за малко.

Макс отвори и Пит влезе.

— Макс — рече той, — дай да пийна едно. Нещо ми се случи. Влюбен съм.

— Да, зная — каза Макс.

— Ти знаеш! — възкликна Пит. — Та ние се запознахме тази вечер.

— С кого? — попита Макс.

— С най-хубавото момиче на света, Макс — отвърна Пит. — Още е хлапачка, но е чудесна. Толкова невинна и естествена и... за бога, не ме е срам да си кажа... чудесна е!

— Ти и преди си казвал „чудесна“ — отбеляза Макс.

— Сега е на четиринайсет години — каза Пит. — И къде мислиш я открих?

Макс се замисли.

— В киното? — предположи той.

— Не. Снощи, вместо да отида на една среща, реших да се прибера. И пред цветарницата на ъгъла ми хрумна да купя някакви цветя за нашите. И я открих при цветаря. Дъщеря му е. Полуирландка, полуиталианка. Хубава. Скромна. И си няма гадже. Купих цветята, занесох ги в къщи и седнахме да побъбрим с нашите, докато се върне баща ми. А той отишъл в службата да поработи извънредно. След малко отивам пак в цветарницата, запознах се с нейните родители и ги попитах може ли да я заведа на кино. След киното я изпратих до тях и оттогава досега се мотая из града.

— Аха — кимна Макс. — Това е добре.

— А тук как беше? — попита Макс.

— Не беше лошо.

— Някой приятел?

— Няколко души, не ги познавам.

— А интересни кръчмарски разговори имаше ли?

— Да, малко.

— Един ден ще си отворя бар — рече Пит. — Обичам да срещам най-различни хора и да ги слушам, като си приказват.

— Така ли?

— Да — отвърна Пит. — Разнообразието, Макс. Всичките най-различни хора. Всичките различни лица. Всичките говорят различно. Особено ми се ще да ги слушам, като се *смеят*. Знаеш ли *тя* как се смее?

— Не.

— Като ангел — рече Пит. — Направо ми скъса сърцето. И ме натъжи повече от всичко на света. Влюбен съм, а единствената беда е там, че светът е пълен с такива.

— Прав си — рече Макс.

— Там е работата — каза Пит. — Толкова са много.

— Вярно, много са — съгласи се Макс.

— И са навсякъде — продължи Пит. — Където и да идеш. Това момиче беше в цветарницата, точно в нашия квартал. А като си помислиш колко още квартали има! Колко още градове. Стотици хиляди.

— Да — рече Макс. Почувства се стар, но доволен, че си има място в живота, че работата му е лека и времето за работа минава леко, че има покрив над главата си и старото равнодушие към онези стотици хиляди. — Да — повтори той. — Така е, Пит.

Пит изпи второ уиски и хвърли един долар на бара.

— Тази вечер аз черпя — рече Макс.

— Благодаря. Утре ще се видим в... — почна той, но прекъсна. — Може известно време да ме няма. А оттук до нас има към три мили.

— О кей — рече Макс.

— Е, хайде — каза Пит.

Макс проследи походката му — пъргава и чевръста като на сцена. Сложи си шапката, излезе и заключи вратата. Зави бавно зад ъгъла, благодарен повече от всякога на старото си равнодушие и все пак малко раздразнен от своя удобен живот.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.